

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
DAVID SCICLUNA**

Seduta tat-18 ta' Frar, 2005

Citazzjoni Numru. 921/1997/1

Mary Caruana, Doris Farrugia, Carmen Vella, Sylvia Cassar u Frank ahwa Tartaglia u ommhom Emilia Tartaglia sive Intartaglia

vs

Giuseppina Ainsworth u Joseph D'Ugo bhala mandatarju u ghan-nom ta' l-assenti Stella Attard, Rose Miller, Clement, Emanuel, ahwa Briffa; u b'digriet tal-25 ta' Novembru 1999 Joseph D'Ugo gie nominat kuratur deputat sabiex jirrapprezenta l-interessi tal-mejta Stella Attard; u b'digriet tat-23 ta' Mejju 2001 gew nominati l-kuraturi deputati Dr. Mark M. Busuttil u l-P.L. Victor Bugeja biex jidhru ghall-eredi tal-mejta Giuseppina Ainsworth; u b'digriet tal-11 ta' Gunju 2001 giet irrevokata *contrario imperio* n-nomina tal-kuraturi deputati Dr. Mark M. Busuttil u l-P.L. Victor Bugeja; u b'nota ta' Eleonora sive Nelli D'Ugo tal-10 ta' Lulju 2001 hija accettat il-bandu biex

tidher bhala eredi tal-mejta Giuseppina Ainsworth; u b'digriet tal-14 ta' Novembru 2002 gew nominati Dr. Richard Sladden u I-P.L. Louisa Tufigno bhala kuraturi biex jirraprezentaw l-eredita` gjacenti ta' Rose Miller

Il-Qorti,

Rat ic-citazzjoni pprezentata fil-25 ta' April 1997 li permezz taghha l-atturi wara li ppremettew:

Illi fil-wiehed u ghoxrin (21) ta' Lulju, 1972 Valentina u Paul konjugi Briffa ghamlu testment *unica charta* fl-atti tan-Nutar Giuseppe Sammut fejn *inter alia* istutwew lil xulxin eredi universali u propjetarji assoluti ta' l-assi ereditarji taghhom, **minghajr il-fakulta` di variare**;

Illi l-istess Paul Briffa, matul il-hajja ta' martu Valentina Briffa, b'testment fl-atti tan-Nutar Carmelo Mangion datat s-seba (7) ta' Ottubru, 1987, irrevoka l-imsemmi testment *unica charta* u, *inter alia*, innomina w istitwixxa bhala eredi universali lill hutu konvenuti f'dawn il-proceduri u b'hekk tilef kull jedd li kellu bis-sahha ta' l-imsemmi testment *unica charta* fuq l-assi tal-mejta martu Valentina Briffa;

Illi skond l-artikolu 594 tal-Kapitolu 16, l-assi tal-mejta Valentina Briffa, bil-frottijiet kollha minn dak in-nhar tal-mewt taghha, ghaddew kollha lill-werrita taghha legittimi;

Illi l-komunjoni ta' l-akkwisti illi l-istess Valentina Briffa kellha ma' zewgha qatt ma giet likwidata;

Illi l-werrieta legittimi ta' Valentina Briffa huma skond l-artikolu 814 ta' Kap 16 l-atturi cioe` t-tfal ta' l-mejjet Joseph Tartaglia fu l-mejta Valentina Briffa billi (i) l-esponenti jirraprezentaw skond l-artikolu 804 ta' kap 16 lill missierhom Joseph Tartaglia illi miet fil-Hamsa (5) ta' Novembru, 1987 *ab intestato* u billi (ii) Swor Teresa Tartaglia, oht l-istess Valentina Briffa u Joseph Tartaglia, rinuncjat il-wirt ta' din ta' l-ahhar;

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi l-konvenuti jidhrilhom illi ghandhom jedd fuq il-hwejjeg tal-wirt tal-mejta Valentina Briffa u nfatti dan l-ahhar, il-konvenuti jew minn minnhom hadu pussess tas-sehem indiviz tad-dar numru ghaxra (10), Triq il-Fatati, l-Hamrun u xi mobbli go l-istess fond illi jiformaw parti mill-wirt ta l-istess Valentina Briffa, u ghaldaqshekk, skond l-artikolu 838 tal-Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta' Malta, l-atturi huma, fil-fatt, imnehhija mill-pussess, ossija molestati, u ghalhekk, jistghu jezercitaw kull azzjoni li tmiss lilhom bhala l-pussessuri legittimi, kif bil-prezenti qeghdin jaghmlu *ai termini* ta' l-artikolu 534 tal-Kapitolu 16;

Talbu li din il-Qorti:

1. Tiddeciedi u tiddikjara illi l-assi tal-mejta Valentina Briffa ghaddeu, *ai termini* tal-artikoli 593 u 594 tal-Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta' Malta, lill-atturi bhala l-werrieta legittimi ta' l-istess Valentina Briffa, u dan ghar-ragunijiet premessi; u
2. Konsegwentement, tillikwida (i) sehem l-imsemmija Valentina Briffa mill-komunjoni ta' akkwisti ezistenti ma' zewgha l-mejjet Paolo Briffa, u (ii) l-assi parafernali ta' l-istess Valentina Briffa; u
3. Tordna u tikkundanna l-konvenuti, jew minn minnhom, sabiex fi zmien qasir u perentorju jirrijintegraw l-atturi fil-pussess ta' l-assi ereditarji tal-mejta Valentina Briffa illi jigi hekk likwidat skond it-talba precedenti, taht dawk il-provvedimenti kollha illi l-Qorti jidrilha xieraq.

Bl-ispejjes legali inkluzi dawk tal-ittra ufficjali datata 22 ta' Novembru, 1996 tal-manat ta' deskrizzjoni numru 1999/97 AS u tal-mandat ta' inibizzjoni numru 20000/97 kontra l-konvenuti li huma minn issa ngunit ghas-subizzjoni;

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenuti fejn qalu:

1. Preliminarjament illi d-dikjarazzjoni tal-atturi hija monka peress li jonqosha firma tal-Prokuratur Legali.
2. Illi t-talbiet attrici huma infondati fil-fatt u fid-dritt.
3. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-atturi mhumiex il-werrieta tal-konjugi Briffa u dan skond ma

jindikaw iz-zewg testmenti maghmulin minnhom datati 21 ta' Lulju, 1972 u 7 ta' Ottubru, 1987, rispettivament.

4. Minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-konvenuti pro et noe huma l-unici eredi u dan skond testment ta' Paul Briffa datat 7 ta' Ottubru, 1987.

5. Minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-artikolu 593 tal-Kodici Civili mhux applikabbli ghal kawza odjerna stante li ma kienx hemm thassir ta' testment wara l-mewt ta' Valentina Briffa.

6. Minghajr pregudizzju ghas-suespost, mal-mewt ta' Valentina Briffa, t-testment unica charta datat 21 ta' Lulju, 1972, kellu l-effett naturali u legali tieghu u cioe li zewgha, Paola Briffa, sar l-eredi universali taghha u ghaldaqstant zewgha gie li ma rrevoka xejn fil-konfront tal-mejta martu.

Rat id-dikjarazzjonijiet guramentati tal-kontendenti u l-listi tax-xhieda taghhom;

Rat l-atti l-ohra tal-kawza u d-dokumenti esibiti;

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet tal-partijiet;

Ikkunsidrat:

Jinghad l-ewwelnett li fis-seduta tat-30 ta' April 1998 Dott. Vincent Galea ghall-konvenuti rtira l-ewwel eccezzjoni. Ghalhekk din il-Qorti issa mhijiex sejra tiehu konjizzjoni aktar ta' dik l-ewwel eccezzjoni u sejra tghaddi biex tikkunsidra l-vertenza principali ta' din il-kawza, cioe` jekk bit-testment li Paul Briffa ghamel fis-7 ta' Ottubru 1987 fl-atti tan-Nutar Dottor Carmelo Mangion, iddekadiex mid-drittijiet tieghu taht it-testment *unica charta* li kien ghamel ma' martu fil-21 ta' Lulju 1972 fl-atti tan-Nutar Dottor Giuseppe Sammut.

Mill-provi jirrizulta li l-konjugi Paul u Valentina Briffa ma kellhomx tfal u fil-21 ta' Lulju 1972 ghamlu t-testment *unica charta* msemmi li permezz tieghu hasru kull testment li setghu ghamlu precedentement u nnominaw lil xulxin eredi universali ta' xulxin. Qabel ma mietet Valentina Briffa, zewgha Paul Briffa ghamel testment

iehor fis-7 ta' Ottubru 1987 li permezz tieghu rrevoka kull testment iehor li kien diga` ghamel, halla gidu lil martu b'titolu ta' uzufrutt u nnomina bhala eredi universali tieghu lil hutu bis-sostituzzjoni volgari u in mankanza ta' ulied bi dritt ta' akkreximent.

L-atturi jsostnu fin-nota ta' sottomissjonijet tagghom li in vista ta' dan dahal fis-sehh l-artikolu 593 tal-Kodici Civili u b'hekk Paul Briffa ddekada u tilef il-wirt ta' martu li kien originarjament destinat ghalih permezz tat-testment *unica charta* stante li fl-istess testment ma kienx hemm il-fakulta` li t-testaturi jvarjaw it-testment.

Mhuwiex kontestat li fit-testment *unica charta* li ghamlu l-konjugi Briffa ma kienx hemm il-fakulta` li jvarjaw l-istess testment. Izda stante l-premorjenza ta' Valentina Briffa u stante li hi ma bidlitx in-nomina taghha ta' zewgha bhala eredi, dak li hija kienet iddisponiet fit-testment *unica charta* baqa' validu. L-artikolu 594 tal-Kodici Civili fil-fatt jipprovdi:

"F'kull wiehed mill-kazijiet imsemmijin fl-ahhar artikolu qabel dan, l-assi tat-testatur li jmut l-ewwel, bil-frottijiet kollha minn dak in-nhar tal-mewt tieghu, ighaddi kollu, jekk huwa stess ma jkunx iddispona xort'ohra, lill-werrieta minnu mahtura, jew, fin-nuqqas ta' dawn, lill-werrieta tieghu legittimi, bla hsara tal-legati li jkunu gew imhollija lil persuna diversa mit-testatur li jkun hassar id-disposizzjonijiet tieghu, jew li minhabba l-eghmil tieghu dawn id-disposizzjonijiet ma jstax ikollhom effett."

Valentina Briffa kienet innominat lil zewgha eredi universali taghha. Meta mietet gie fis-sehh dak li kienet iddisponiet fl-imsemmi testment *unica charta*, cioe` l-assi taghha bil-frottijiet kollha minn dak in-nhar tal-mewt taghha ghadda kollu lill-uniku werriet taghha. It-testment li ghamel Paul Briffa fis-7 ta' Ottubru 1987 ma kienx dahal fis-sehh u ghalhekk ma seta' jkollu l-ebda effett. Il-posizzjoni kienet tkun differenti kieku Paul Briffa mietet qabel martu Valentina. Ghalhekk peress illi Valentina Briffa mietet l-ewwel, wiritha zewgha skond it-testment

Kopja Informali ta' Sentenza

unica charta, u l-assi tieghu u l-assi ta' martu saru "un solo tutto" li minnu Paul Briffa seta' jiddisponi kif ried. Kieku m'ghamilx it-testment tas-7 ta' Ottubru 1987 kienu jirtuh l-eredi tieghu *ab intestato*, presumibilment l-istess persuni li huwa nnomina fl-imsemmi testment.

Ghal dawn il-motivi:

Tiddeciedi billi tichad it-talbiet attrici. Bl-ispejjez kontra l-atturi.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----